

“Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони“

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Този проект се подкрепя финансово от правителството на Швейцария чрез Фонда за реформи, свързани с участието на гражданското общество

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

Анализ на законодателството:

Плащания за екосистемни услуги" са многообразие от мерки, с които ползвателите на услуги от околната среда възнаграждават със субсидии или пазарни плащания стопаните, чиито земи осигуряват съответно опазване на речните басейни и горите, отвеждане на въглерода и съхраняване красотата на пейзажа, както и всички други услуги, предоставяни от екосистемите.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

Анализ на законодателството:

Независимо, че плащанията за екосистемни услуги са много разнообразни, следните характеристики са общи за всички тях:

Схемата за плащания е правно обвързваща;

Екосистемната услуга и/или използването на земята за предоставяне на тази услуга е добре дефинирана и оценена;

Съществува поне един купувач/потребител на екосистемната услуга;

Съществува поне един продавач/доставчик на екосистемната услуга;

- Плащанията зависят от продължаване предоставянето на екосистемната услуга от продавача/ доставчика (IUCN 2009, FAO 2011).

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДИЧЕСТВО

Анализ на публичните фондове:

1.Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) -За 2013 съгласно представения план-график се очакват приходи от 49 000 000 лв. и трансфери от МОСВ в размер на 34 000 000 лв. и общо разходи за 86 000 000 лв, от които 47,9% са предвидени за инвестиционни разходи за проекти в областта на водите, 42,8% инвестиционни разходи за проекти в областта на отпадъците, и само 1% за проекти за опазване на биоразнообразието (реално свързани с екосистемните услуги). 3,8% са предвидени за информационни проекти, а 4,5% за административни разходи, вкл. капиталови.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Анализ на публичните фондове

1.2 Национален доверителен екофонд (НДЕФ)

Средствата от Националния доверителен екофонд се разходват за екологични проекти и дейности в съответствие с условията на дарителите и с приоритетите на националните екологични стратегии и програми. Решенията за предоставяне на финансови средства по проекти са публични и се публикуват на интернет страницата на Националния доверителен екофонд.

1.3 Бюджет на местната власт

Съгласно ЗООС по предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в общинските програми за опазване на околната среда.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Анализ на публичните фондове:

1.4 Държавен бюджет

Съгласно ЗООС, по предложение на министъра на околната среда и водите, съгласувано с министъра на финансите, ежегодно със закона за държавния бюджет се определят средства от републиканския бюджет за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в националните екологични стратегии и програми.

В специализираната нормативна уредба касаеща ползването на природни ресурси собственост на държавата са създадени и специализирани такси, характеризиращи се по-скоро като квази такси и изпълняващи функцията на рента която получава държавата за ползването на нейна собственост.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

Обобщение на сегашното състояние по отношение на плащанията за екосистемни услуги

В България съществуват публични схеми, които изпълняват функцията на плащания за екосистемни услуги, като голяма част от тях набавят средства от европейските фондове.

Законът за горите е добър пример за включване на ПЕУ в секторно законодателство, но предстои разпоредбите да се разработят в Наредба и да се прилагат. Липсва подобно добро разписване на плащанията за екосистемни услуги в други секторни закони.

Съществуват два национални фонда, създадени съгласно Закона за опазване на околната среда – ПУДООС и НДЕФ. Основен извод, който може да се направи по отношение на ПУДООС и ПЕУ е, че при разпределяне на събраните средства, Предприятието финансира основно водни инфраструктурни проекти, на второ място инфраструктурни проекти за управление на отпадъците и с малка част от средствата подкрепя проекти в областта на биоразнообразието, част от които финансират екосистемните услуги.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

Обобщение на сегашното състояние по отношение на плащанията за екосистемни услуги

Като цяло липсва взаимосвързаност между постъпващите средства и тяхното разходване (напр. постъпленията от такси по закона за водите не са директно обвързани с финансиране подобряването на водните ресурси). Липсва припознаване на екосистемните услуги и плащане за тях, които да намалят необходимостта от инвестиране в инфраструктурни проекти (например плащания за опазване на водите в горните течения вместо инвестиране в инфраструктура за пречистване на водите). По отношение на НДЕФ са, потенциално НСЗИ (национална схема за зелени инвестиции) може да служи като схема за ПЕУ, но към момента това не се използва. Тази схема финансира и залесявания и презалесявания в държавния горски фонд, което е положително предвид големия процент държавен горски фонд в страната.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

ПЕУ в националното законодателство:

Съществуват различни подходи за включване на ПЕУ в националното законодателство: екосистемните услуги да бъдат признати от конституцията, да има специфичен ПЕУ закон, разпоредбите на ПЕУ да бъдат включени в секторно законодателство и в индиректно свързано законодателство.

Следващата таблица обобщава ролята на различни законодателни актове за ПЕУ.

(ПЕУ в законодателството (IUCN 2009)):

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Вид законодателство	Цел
Конституция	Признаване правото на чиста околна среда; Признаване ценността на екосистемните услуги за добруването на хората
Специфичен ПЕУ закон	Представяне на национална ПЕУ визия; Признаване на ПЕУ като легитимен инструмент за политики; Дефиниране на общата концепция за екосистемни услуги и признаване на екосистемните услуги; Дефиниране концепцията за ПЕУ и видовете ПЕУ; Създаване на специализирани институции; Създаване инвентаризации на екосистемни услуги
Секторно законодателство	Поясняване/променяне на съществуващи икономически инструменти да включват ПЕУ; Добавяне на специални клаузи за фондонабиране за ПЕУ; Създаване на институционална рамка за ПЕУ; Регулиране на мониторинга и спазването на условията; Насърчаване на децентрализирано управление на ПЕУ; Включване на общи изисквания за добро управление на ПЕУ; Регулиране прилагането на ПЕУ
Индиректно свързано законодателство	Осигуряване на съвместимостта с ПЕУ; Избягване на обратни стимули; Насърчаване планирането на земеползването в светлината на екосистемните услуги.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

Препоръки за възможности за въвеждане на ПЕУ в българското законодателство:

Въвеждане на общи разпоредби в Закона за опазване на околната среда, които да признават екосистемните услуги и да дефинират обща концепция за тях, да регламентират съществуването и принципите на плащанията за екосистемни услуги и да признават ПЕУ като легитимен инструмент за политики.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

Препоръки за възможности за въвеждане на ПЕУ в българското законодателство:

Законът за опазване на околната среда създава два екологични фонда и необходимите институции за тяхното функциониране – ПУДООС и НДЕФ. Анализът на тези фондове обаче показва, че те в много малка степен прилагат принципите на ПЕУ. Подходящи промени в ЗООС биха могли да регламентират по-добре прилагането на ПЕУ подход в управлението на ПУДООС: ясна връзка между приходи и тяхното разходване, например таксите и наказателните постановления по Закона за водите да финансират компенсации на собственици и стопани на земи за опазване на водите.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

Препоръки за възможности за въвеждане на ПЕУ в българското законодателство:

Въвеждане на специфични разпоредби регламентиращи схемите за ПЕУ в секторното законодателство. Анализът на добри практики показва, че включването на ПЕУ в секторното законодателство е добър подход, тъй като изисква по-малко юридическа работа и синхронизация с други закони и може да даде възможност за изясняване и по-нататъчно развитие на съществуващи икономически инструменти. В България Законът за горите е добър пример за включване на ПЕУ в такова секторно законодателство. Необходима е ревизия и на други секторни закони, например на Закона за водите, Закона за опазване на земеделските земи и включване на ПЕУ разпоредби в тях.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

Препоръки за възможности за въвеждане на ПЕУ в българското законодателство:

Разработване на Наредба за прилагането на ПЕУ разпоредбите в Закона за горите по отношение екосистемните услуги предоставяни от горите, която да регламентира: източници за финансиране на ПЕУ и фондонабиране; проценти, заделени за ПЕУ; създаване на конкретни фондове/сметки; институционални разпоредби; изисквания за кандидатстване; договорни въпроси; въпроси за собствеността; спазване и прилагане и др.

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

Препоръки за възможности за въвеждане на ПЕУ в българското законодателство:

Преглед и анализ на индиректно свързаното законодателство за осигуряване съвместимостта му с ПЕУ, избягване на обратни стимули и насърчаване планирането на земеползването в светлината на екосистемните услуги. Разглеждайки практиката на стимулиране на икономическите субекти в България се установяват погрешни стимули от страна на държавата. При тях държавата опитвайки се да постигне свои цели в отделни отрасли създава стимули, които действат отрицателно на опазването на екосистемните услуги. Примери за това са високите нормативно определени цени на електроенергията от възобновяеми източници водещи, до унищожаването или дълготрайно увреждане на голям брой естествени екосистеми. Друг пример са разходите, осигурявани от бюджета за поддържане на водните пътища, водещи до загуба местообитанията на видове, вкл. стопански ценни видове риби (Анализ на законодателството за ПЕУ 2010).

Проект "Да свържем опазването на природата с устойчивото развитие на селските райони"

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Препоръки за възможности за въвеждане на ПЕУ в българското законодателство:

Създаване на възможности за реализиране на специфични схеми чрез развитие на Закона за околната среда, Закона за държавните такси или Закона за местни данъци и такси. Използването на данъците в схемите на ПЕУ може да се извърши като източник на средства, които впоследствие чрез разпределението на бюджетите и използвайки субсидиите да достигнат до производителите на ЕУ. Доколкото в ЗМДТ все пак съществува възможност за създаване на специализирани данъци и такси, съществува възможност за създаване на специализирани данъци и такси свързани с ПЕУ (Анализ на законодателството за ПЕУ 2010).

Естония представя добър пример за използване на данъчни облекчения за опазване на Натура 2000 зоните и услугите, които те предоставят, чрез облекчения на данъка върху земята в такива зони, които да компенсират пропуснатите ползи за опазването им. При бъдещо въвеждане на данък върху земите в България, би могло да се мисли за прилагане на подобен подход.

BULGARIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME
БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Благодаря ви за
вниманието.

